

D • N

26/7 1948

Gjöres i lejongropen

Hr Gjöres har till Dagens Nyheter gjort ett uttalande — infört i söndags — som är högst belysande för både hans egen och regeringens ställning. Särskilt vände han sig mot påståendet att han i sitt radiotal vid importregleringens införande i mars 1947 genom att beteckna regleringen som en parentes skulle ha förespätt dess snara upphävande och sålunda totalt ha missförstått läget. "När jag sade att utrikeshandelsregleringen för ett land av Sveriges ekonomiska struktur måste vara en parentes", förklarar handelsministern, "betydde det en målsättning från min sida: vi måste arbeta oss tillbaka till en friare utrikeshandel. Jag förstår inte varför Dagens Nyheter, som står på samma ståndpunkt, skall häckla mig för det."

Alltså, hr Gjöres skulle i mars 1947 inte ha förespätt någonting, han skulle blott ha uttryckt en förhoppning och en avsikt. Kanske förutsåg han rent av att regleringen inte blott skulle upprätthållas i årtal, utan också bli strängare och strängare? Hans ord kunde emellertid inte rimligen tolkas på det sättet: tvärtom måste de uppfattas, och blev av alla uppfattade, som en förutsägelse om vad som faktiskt skulle komma att ske. Sålunda talade hr Gjöres om en importbegränsning "under närmaste tiden", om en reglering "av övergående natur", om att det skulle vara möjligt "att relativt snart komma fram med uppmjukningar i importförbudssystemet och att det inte heller skall behöva dröja alltför länge innan vi kan återgå till de friare villkor som vi alla eftersträvar". Särskilt underströk han att man "inte ansett det vara möjligt eller ens i nuvarande ansträngda läge motiverat att begränsa införseln av maskiner som kan vara ägnade att öka produktionen av sådana varor som är av betydelse för vår inhemska försörjning eller för en ökning av våra exportmöjligheter". Till stor del är det just dyliga maskiner som drabbats och drabbas av de upprepade skärpningarna av regleringen sedan mars 1947.

Kan hr Gjöres med uttalanden som dessa ha avsett blott att redogöra för sina goda avsikter? Uppenbarligen inte, han bedömde läget och utvecklingen totalt fel och trodde därför på en kortvarig och inom en nära framtid successivt lättad reglering. Den förklaring han nu avgivit — liksom det försvar han presterade i Dagens Nyheter i

september förra året — kan blott förstås på ett av följande sätt: antingen har handelsministern glömt vad han sade och tänkte i mars förra året eller gör han ingen skillnad mellan önskingar om framtiden och på verklighetsstudier byggda antaganden om denna framtid. Om situationen är den sistnämnda och om hr Gjöres är representativ för regeringen, faller nytt ljus över den rad av falska förutsägelser med vilka våra ministrar uppmuntrat allmänheten. Vi har, blir slutsatsen, att göra med en samling personer som likt gemytliga spågummor endast gör angenäma profetior, som spår för att roa och lugna. Dess värre får man då anta att även de ljusglimtar som stats- och handelsministrarna säger sig skönja i dagens krisläge om några månader visar sig vara, och av spåmännen erkännes vara, irrbloss skapade av en idyllisk fantasi.

Det är för sina oriktiga förutsägelser som hr Gjöres kritiserats. Han har helt orätt då han indignerat frågar varför Dagens Nyheter "häcklar" honom för hans avsikter. Tvärtom: i denna tidning, liksom i så gott som hela den offentliga debatten, har den nuvarande handelsministern prisats både för sin goda vilja och sitt praktiska handlag, och på den förra har ingen tvivlat ens sedan förmågan befunnits mindre än man hoppats.

I fortsättningen av sitt uttalande faller hr Gjöres en annan belysande anmärkning. "När det i varje fall finns en man i regeringen som vill arbeta på att få fri handel, skall man väl inte slå honom det i ansiktet." Det intressanta är här inte att den förfelade beskyllningen mot Dagens Nyheter upprepas, utan att hr Gjöres indirekt framhäver regeringsskamraternas bristande intresse för en friare handel. Hans ord är en välkommen, om än icke behövlig bekräftelse på riktigheten av oppositionens uppfattning: det ständigt utvidgade regleringssystemet sammanhänger med regeringens principiella ovilja mot frihet inom näringslivet. Såsom Dagens Nyheter betonade i en replikväxling med hr Gjöres i september 1947 "betvivlar ingen att den nuvarande handelsministern verkligen" önskar "ett friare handelsutbyte med utlandet". Man har nu hr Gjöres egna ord på att han härutinnan intar en särställning inom ministären.